

KAMENI POLIPTIH U HVARSKOJ KATEDRALI

GRLO CISTERNE U LJETNIKOVU HANIBALA LUCIĆA U HVARU

oltaru glavne lađe je pala J. Palme ml. Uz crkvu je monumentalni kula iz kojega se ulazi u samostansku blagovaonicu i vrt. U pinakoteci se ističe slika »Posljednja večera« s kraja XVI. st., a pripisuje se venec. slikarstvu kasnorenesansne tradicije Veronesea i Tintoretta (krug Palme ml.). Samostanski muzej ima numizmatičku zbirku, zbirku starih knjiga i crk. ruha; u njemu se čuva i najstarija kopija Ptolemejeva atlasa iz 1524.

Hvar, grad uskih ulica, često u skalinađama, s nizovima uskih visokih kuća na kojima se isprepliću i nadovezuju stilovi od romanike do baroka, ima svojstven arhit. i urbanistički izgled, kojemu naglasak daju reprezentativne palače i kuće. Na južnome gradskome zidu uz gl. vrata diže se nedovršena gotička palača *Hektorović* iz XVI. st. Do nje je dvojna palača *Paladini-Lucić*. Mala kuća, vlasništvo P. Hektorovića iz XIV. st., u stilu rane gotike, produžuje niz plemićkih palača koje su nikle uz same gradske zidine prema trgu. U Burgu se ističe gotička palača *Grgurić* iz XV. st., te renesansno-barokna palača *Vukašinović*. Renesansni *ljetnikovac* pjesnika H. Lucića iz XVI. st. s ograđenim perivojem, istočno od katedrale, danas je sjedište Centra za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara.

LIT.: R. Bučić, O javnim građevinama i zgradama u Hvaru, Split 1956. — G. Gamulin, Raspeće Leandra Bassana, Prilozi—Dalmacija, 1956. — K. Prijatelj, Posljednja večera u franjevačkom samostanu u Hvaru, Mogućnosti, 1956, 3. — Isti, Nekoliko slika Girolama i Francesca da Santacroce, Radovi HIJZ, 1957, 3. — N. Duboković, Popis spomenika otoka Hvara, Split 1958. — Isti, O obali zvanog Fabrika u Hvaru, Bilten Histojskog arhiva Hvar, 1960, 2. — Isti, O građevinskom razvoju grada Hvara, polovinom XV. st., Prilozi—Dalmacija, 1960. — K. Prijatelj, Španjolski slikar Juan Boschetus na Hvaru, Radovi HIJZ, 1960, 6–7. — D. Domančić, Reljef Nikole Firentinca u Hvaru, Prilozi—Dalmacija, 1960. — C. Fisković, Ljetnikovac Hanibala Lucića u Hvaru, Anali—Dubrovnik, 1962. — N. Duboković, Nekadašnji izgled sklopa kneževske palače u Hvaru, Prilozi—Dalmacija, 1962. — Isti, Samostan i crkva dominikanaca na Hvaru, Anali—Dubrovnik, 1962. — G. Gamulin, Majstor hvarske Bogorodice, Mogućnosti, 1966, 6. — K. Prijatelj, Opet oko hvarske Posljednje večere, Peristil, 1969–70, 12–13. — G. Novak, Hvar kroz stoljeća, Zagreb 1972. — C. Fisković, Trifun Bokanić na Hvaru, Peristil, 1973–74, 16–17. — N. Petrić, Civitas quae aliis temporibus fuit, Hvarski zbornik, 1973, 1. — Isti, O gradu Hvaru u kasnoj antici, Prilozi—Dalmacija, 1975. — C. Fisković, Hvarska katedrala, Split 1976. M. K. Š.

HVARSKA KULTURA, kultura mlađega kamenoga doba proširena na I obali Jadrana sa središtem na srednjodalm. otocima. Varijante hvarske kulture rasprostranjene su u Hercegovini (Lisičići) i S Dalmaciji (Smilčići), a elementi te kulture otkriveni su u Istri, Slovenskom primorju, Sloveniji, Lici, SZ Hrvatskoj, sr. Bosni, Kosovu i Z Makedoniji, i na eolskim otocima (Lipari). Ukupno je poznato 49 lokaliteta i to 37 spilja i 12 lokaliteta na otvorenom, od kojih su najpoznatiji Grapčeva spilja, Markova spilja i spilja Pokrivenik na Hvaru, spilja Rača na Lastovu, Jakasova spilja i Vela spilja na Korčuli, Jami na Sredi na Cresu, Vela spilja na Lošinju, Smilčić kraj Zadra, Danilo kraj Šibenika, Lisičići kraj Konjica, Spilja kraj Gornje Nakovanje na Pelješcu, Gudnja kraj Stona. Hvarsku kulturu karakterizira keramika ukrašena spiralnim ornamentom koji je izveden različitim kom-

HVARSKA KULTURA, fragmenti posude iz Grapčeve spilje

binacijama crvene, bijele, žute, sive i smeđe boje. Mnoge zdjele, plitice i tanjuri imaju uz obod crvene vrpce. Urezani motivi izvedeni su u obliku girlanda, meandara, snopova linija, lučnih crta, polukrugova itd. Duhovni život očituje se u kultu mrtvih, nakitu, uporabi crvene boje i plastičnim figuricama s ljudskim i životinjskim likovima.

LIT.: G. Novak, Prehistorijski Hvar, Zagreb 1955. — A. Benac, Neolitsko naselje u Lisičićima kod Konjica, Sarajevo 1958. — Isti, Studije o kamenom i bakarnom dobu u sjeverozapadnom Balkanu, Sarajevo 1964. — Š. Batović, Odnos danijske i hvarske kulturne skupine, Diadora, 1970. — Isti, Jadranska zona, u knjizi: Praistorija jugoslavenskih zemalja, II, Sarajevo 1979, str. 574–634. B. Čk.